

6. Cvičení 5SVD2

Nové trendy doby – svět po roce 2000.

- „Svět se změnil...“ (11.9.2001) – kde je pravda?
- Soužití lidí a „palčivé“ otázky
- Ekonomická krize, nezaměstnanost, peníze
- Hodnoty v postmoderním světě – duchovní nebo materiální integrita?
Co nám říkají (mohou říct) náboženství?

Soužití lidí

- Je nás mnoho a jsme sami – SAMOTA
- Samota: černá hodinka, rozhovory face to f., babička a dědeček, rodinný výlet

Soužití lidí

- „Nestíhám“: časový přes. „Nemám čas“.
- Příběh Papalagi

Člověk a problém času – Papalagi 1

- Papalagi nikdy nemá čas. Čas sa dá pokaziť ako umenie výroby plátna. Biely človek sa rodí s dobrým, nepotrhaným, celým časom, medzi východom a západom slnka, medzi detstvom a starobou a hneď, nestačil ešte ani vyrásť od zeme, začína ho deliť, strihať, zošívať, znovu deliť, strácať a vyhadzovať nepotrebné odstrižky. Dospelí prikladajú deťom k ušiam malé železné strojčky, aby svoje potešenia pobádali k čítaniu a deleniu času. Sú to nevelké a väčšie strojčky - tie najväčšie biely človek umiestňuje na vysokých vežiach, aby ich bolo zovšadiaľ dobre vidieť. Po určitom čase takýto stroj začne robiť hluk. To kričí duch bojujúci so železom v srdci tohoto stroja. Keď hluk prestane, Papalagi vzdychá: zase odbila jedna hodina môjho života. Hovorím Vám bratia, je to akýsi druh choroby bielych. Povedzme, že niektorý z nich má chuť poležať si na slnku, zaplávať si s loďkou alebo byť so ženou. Nedá sa.

Člověk a problém času - Papalagi 2

- Žiaden z nich sa neodtrhne od "práce", pretože mu je "škoda času". Bielym je na všetko "škoda času". **Strácajú život, aby si zarobili na čas. A strácajú čas, aby si zarobili na život.** A teraz vám poviem niečo nad čím sa asi počudujete. Takže Papalagi, žena, alebo celkom malé dieťa vie presne, koľko mesiacov a východov slnka ubehlo od dňa, kedy uvideli prvé veľké svetlo. Každý rok, počas dňa nazývaného "narodeniny", dostávajú bieli darčeky a kvety a pozývajú hostí na veľké jedenie. Tí bieli, ktorí mi ukazovali Európu, sa za mňa hanbili, keď opýtaný koľko mám rokov som so smiechom odpovedal "neviem!". Vy dobre viete, že počítanie a zisťovanie toho, koľko má kto mesiacov, je hlúpou a smutnou činnosťou, pretože vtedy sa človek dozvedá, kedy sa jeho život začína končiť.

Člověk a problém času - Papalagi 3

- **Keď sa začína končiť život Papalagimu, ten vzdychá a rozmýšľa iba o jednom: už čoskoro zomriem. Z ničoho sa nedokáže tešiť, iba sa trápi a tým dvakrát rýchlejšie zomiera. Biely človek sa namáha, aby rozšíril, predĺžil a zhrubil svoj čas. Zapriahol do tejto úlohy väčšinu svojich strojov. A prečo sa tak namáha ? Zdá sa mi, že sa mu čas vyšmykuje z ruky ako ryba, pretože Papalagi čas príliš krčovite stíska. Čas mu uteká a Biely ho naháňa a poháňa, nedá mu oddýchnuť. Čas musí stále stáť pri Bielom, musí pracovať, musí niečo hovoriť alebo spievať. Ved', ale čas je tichý, čas miluje tichú radosť, pokoj a pohodlnú rohožku.**
- Papalagi nerozumie času, nevie ho používať, zaobchádza s ním po svojom, to znamená brutálne. A čas ho nemá rád."

Soužití lidí

- **Bezohlednost/nevšímavost – jde mi jen o sebe!!??**
- Muž na svou 51letou oběť podle policie zaútočil s mimořádnou intenzitou. Vyhlédl si ji nedaleko krajského úřadu po třetí hodině ráno. „Uchopil ji zezadu, bránil jí v pohybu a současně jí verbálně vyhrožoval. Ženu pak zatáhl do přilehlého parku, kde oběť násilím svlékl a znásilnil,“ řekla mluvčí. Vzhledem k intenzitě útoku i způsobu spáchání činu se pak žena snažila pokračování ataku zamezit a muži navrhla vhodnější místo pro soulož. „Muž na nabídku zareagoval, ženě dovolil, aby se oblékla a spolu s ní odcházel z místa činu. Žena se však na ulici 28. října podezřelému vytrhla a běžela k zastávce tramvaje Dům energetiky, kde stáli lidé, které požádala o pomoc,“ dodala mluvčí s tím, že muž z místa činu utekl. **Lidé na zastávce na volání ženy o pomoc nereagovali a odkázali ji na veřejný telefonní automat.**

Soužití lidí – mezigenerační spory

- "Jejich revírem je Kaufland, jejich tempo je vražedné - **důchodci**. Jejich protivníci jsou mládež, vysoké ceny a schody. Důchodci z ČR buzerují, hledají slevy a sedí v autobusech ve dne v noci," cituje ze sociální internetové sítě Facebook deník MF DNES.
- téměř 300 000 fanoušků
- Je to skutečně jen recese?
- ROZDÍLY MEZI STAROU A MLADOU GENERACÍ NIKDY DŘÍVE NEBYLY TAK VÝRAZNÉ (technologický pokrok)

RODINA

- je to primární, malá, neformální skupina -vzniká:
  - a) pokrevní vztahy;
  - b) manželské vztahy;
  - c) adoptivní vztahy
- **-v průběhu života patří člověk do dvou rodin:**
  - 1) původní (výchozí) rodina – rodina, v níž se narodil
  - 2) prokreační (reprodukční) rodina – rodina, kterou pak bude sám tvořit

Základní definiční znaky rodiny

- **adaptabilita** - rozsah flexibility a schopnosti rodinného systému měnit svoji strukturu moci, role a pravidla vztahů
- **autonomie** - podpora maximální možné nezávislosti člena rodinného systému
- **permeabilita** - propustnost hranic mezi subsystemy v rodině i propustnost hranic mezi rodinou a okolím
- **koheze** - soudržnost, blízkost, sounáležitost v rámci rodinného systému
- **rodinná identita** - kognitivní a emocionální „my“ dané rodiny, pocit sounáležitosti s rodinou jako „my“ vydělující se od ostatních sociálních systémů
- **rodinné interakce** - dynamické způsoby komunikace členů rodiny, jak se k sobě navzájem členové rodiny vztahují: objem komunikace a její rozložení mezi jednotlivé členy, komunikační kanály jejich využití, řešení problémů, rozhodování, řešení konfliktů
- **rodinné mýty** - určité systémy přesvědčení, které ovlivňují pocity a chování členů rodiny, mohou obsahovat pravidla, rituály, tabu, pověra
- **rodinné rituály** - typické a ustálené průběhy některých činností, které mají ochrannou, pomocnou a stabilizační funkci, mohou mít podobu každodenní rutiny (např. stolování, loučení členů, večerní ukládání k spánku), slavnostní příležitosti (rodinné tradice)

KLASIFIKACE RODINY

- **neúplná / úplná**
- **NEÚPLNÁ VZNIKÁ**
  - 1) rozvodem (nejčastěji)
  - 2) smrtí (ovdovělý rodič)
  - 3) svobodná matka, stará se sama
  - 4) adoptovaný rodič (chybí mu partner)
- **podle moci:**
  - 1) **patriarchální**- moc v rukou otce
  - 2) **matriarchální**- moc v rukou matky
  - 3) **namotářská** – rozdělení moci mezi pa a ma, domluví se

RODINA - SHRNU TÍ

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY RODINY DLE I. MOŽNÉHO

	TRADIČNÍ	MODERNÍ	POSTMODERNÍ
Struktura	široká, vícegenerační	nukleární, manželská	variabilní, individualizovaná
Základní kapitál	ekonomický	ekonomický, sociální, kulturní	sociální, KULTURNÍ
Legitimizace	sex, děti	děti	NELEGITIMIZUJE
Role	komplementární, hierarchizované	segregované, komplementární	individualizované
Funkce	univerzální	pečovatelské, statusotvorné, citové	CITOVÉ
Autorita	O TEC	otec-matka, funkčně segregované	individualizovaná, slabá
Reprezentace diskurzu	náboženská, církevní	občanská	masmediální
Mezigenerační přenos	patrilineární, autoritativní	demokratický, smíšený	SLABÝ

RODINA - FUNKCE

- 1. Biologicko - reprodukční funkce
- 2. Sociálně -ekonomická funkce
- 3. Ochranná (zaopatřovací, pečovatelská) funkce
- 4. Socializačně -výchovná funkce
- 5. Rekrece, relaxace, zábava
- 6. Emocionální funkce rodiny

FUNKČNOST RODINY

- **1) funkční rodina** → „normální“ rodina, je zajištěn správný vývoj dítěte
- 2) problémová rodina** → poruchy některých funkcí, výchova dítěte ale není narušena, stav se může zvrátit ve funkční rodinu, rodina je schopna problémy řešit vlastními silami
- 3) disfunkční rodina** → porucha všech funkcí, ohrožuje vývoj dítěte, rodina pod stálým dohledem sociálních pracovníků
- 4) afunkční rodina** → závažné poruchy, rodina přestává plnit funkce, pro dítě je lepší dát jej pryč (dětský domov, ústav,...)

Dítě a rodina – rodičovské pozice

Typ pozice	Charakter slovního hodnocení	Způsob jednání s dítětem	Vliv na rozvoj osobnosti dítěte
1. Akceptace, láska	„dítě je středem mého zájmu“	Něha, činnosti s dítětem	Pocit bezpečí, normální vývoj osobnosti
2. Zjevné odmitnutí	„nenávidím to dítě, nebudu se jím vzrušovat“	Nezájem, tvrdost, vyhýbání se kontaktům	Agresivita, zločinnost, emocionální nevyvinutost osobnosti
3. Přílišná náročnost	„nechci dítě takové, jaké je“	Kritéria, nedostatek pochval, neustálé napominání a hledání chyb	Frustrace, nedostatek sebedůvěry
4. Přehnaná péče a starostlivost	„udělám všechno pro dítě, obětuji mu svůj život“	Přílišná péče, dělání všeho za pro i za dítě při současném omezení svobody	Infantilismus, zvláště v sociálních vztazích, nesamostatnost

RODINA a legislativa

- ZÁKON O RODINĚ – tři obsahové části
- manželství: VZNIK, TRVÁNÍ, ZÁNİK
- vztahy mezi rodiči a dětmi: RODIČOVSKÁ ZODPOVĚDNOST, VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ, URČENÍ RODIČOVSTVÍ, OSVOJENÍ, PORUČENSTVÍ A OPATROVNICTVÍ
- výživné: VYŽIVOVACÍ POVINNOST RODIČŮ A DĚTÍ

REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ

- úředně nebo jinak zaznamenané partnerství.
- s účinností od roku 2006 je takto oficiálně nazván veřejnoprávně institucionalizovaný svazek dvojic stejného pohlaví podle českého práva
- Při schvalování byl tento zákon všeobecně považován za krok vyhovující potřebám homosexuálně orientovaných osob a označován předkladateli též jako krok k jejich zrovnoprávnění, odpůrci zákona naopak za ohrožení konzervativních hodnot, zejména tradiční rodiny

SŇATKY A ADOPCE HOMOSEXUÁLNÍCH PÁRŮ

- 45 % respondentů (spíše) souhlasí s tím, že by homosexuálové měli mít právo na uzavření sňatku a 72 % (spíše) akceptuje jejich právo na registrované partnerství, ale jenom 33 % je pro to, aby mohli adoptovat děti (přičemž není zmíněna otázka možnosti faktické existence homoparentálních rodin).
- homosexualita a její nositelé jsou akceptováni do té míry, dokud nepřekračují určité hranice, vymezené mimo jiné tradičním vnímáním manželství a rodiny jako heterosexuální instituce, do níž lesby a gayové nepatří.

Soužití lidí

- **Chudí a bohatí**
- V Česku je rodinný příjem 10 % nejlépe situovaných domácností pětkrát vyšší než příjem 10 % nejhůře situovaných domácností. A jak je to ve světě? Něco málo přes 80 % bohatství světa je v rukou 20 % lidí. Kde v Evropě jsou rozdíly v příjmech mezi občany nejvyšší a kde naopak nejnižší?
- JSI BOHATÝ/Á? zjisti na:
<http://www.globalrichlist.com/>

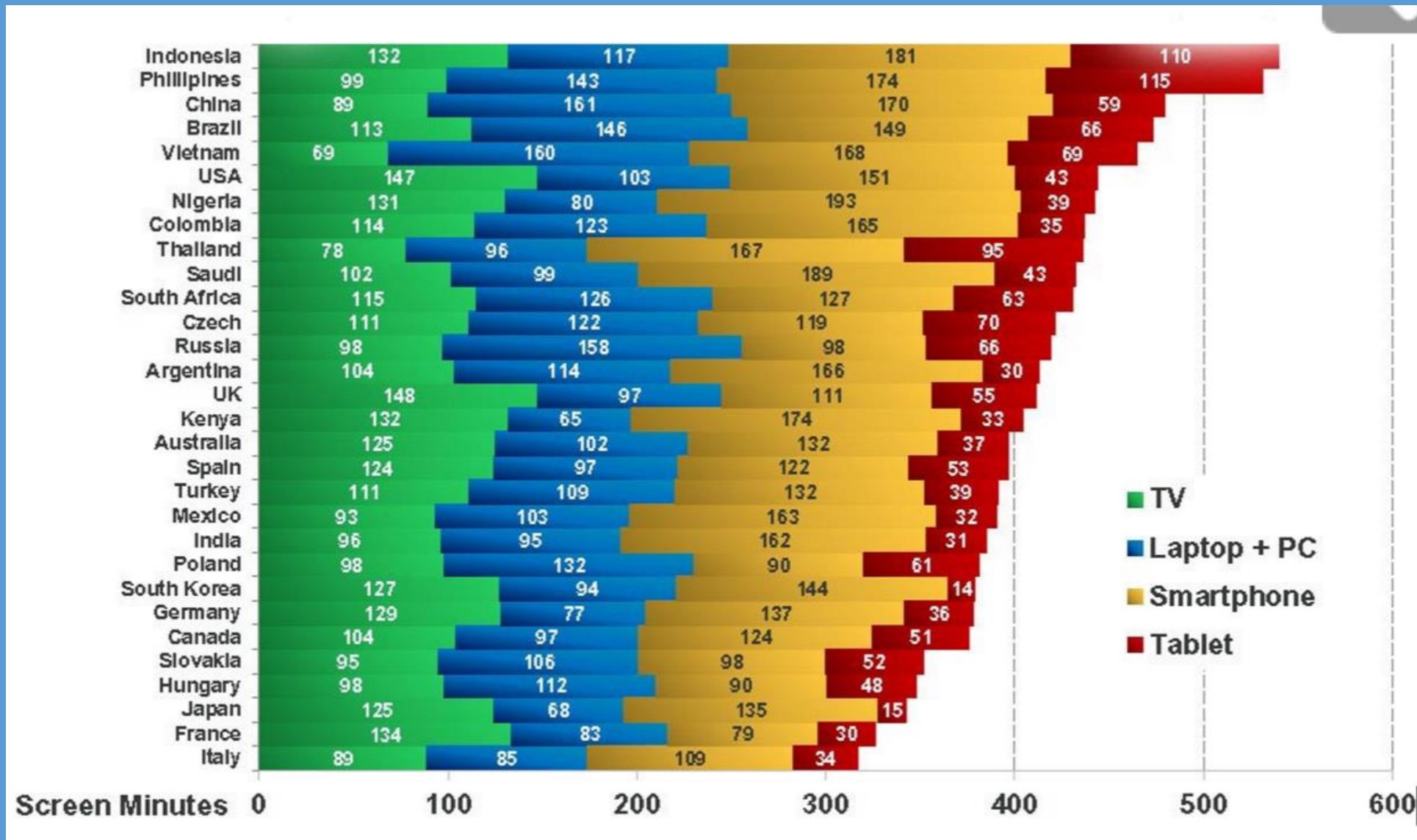
Soužití lidí - poctivost

- Zásadní je, JAK k tomu člověk přijde! (POCTIVOST)
- **"S poctivostí nejdál dojdeš,"** říkávaly naše babičky. Jenže **"poctivost se nevyplácí"** tvrdí prý mnoho soudobých podnikatelů i politiků, kteří nahlas lkají nad tím, že se moudrost našich babiček vytrácí z života veřejného i soukromého.

Člověk a počítač (technika)

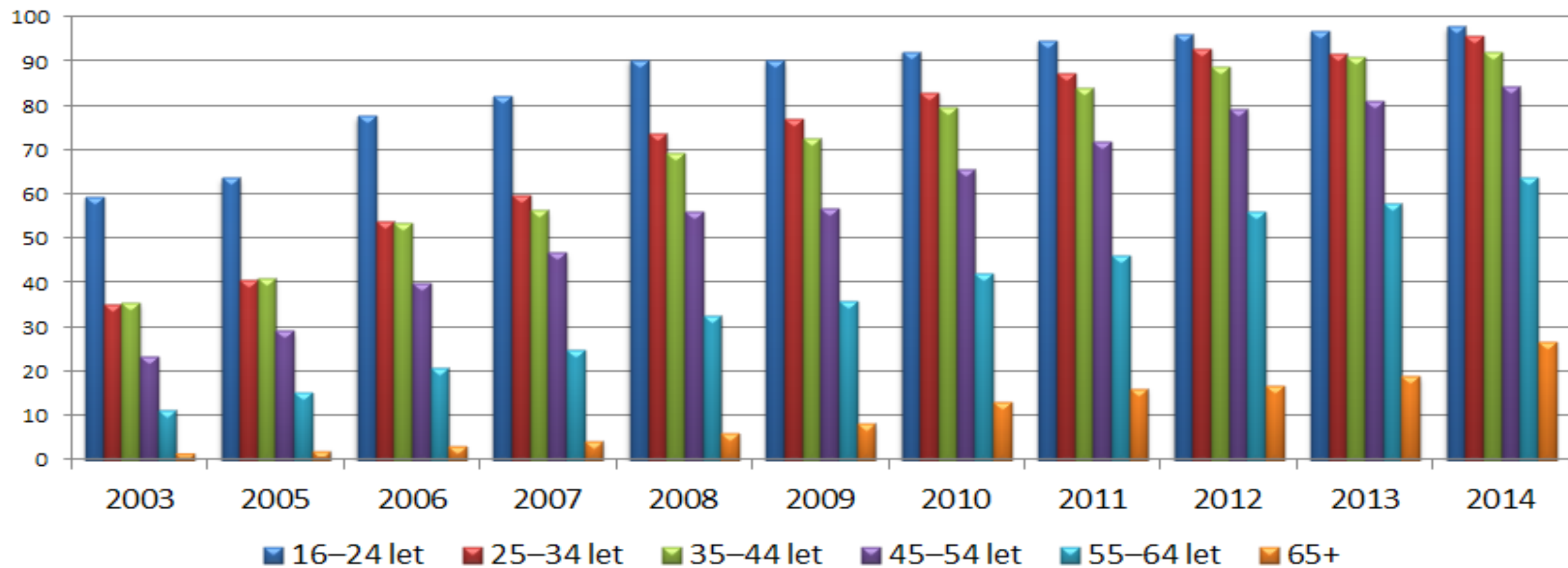
- Virtuální realita a chytré přístroje

Češi a obrazovka

Jednotlivci používající Internet v ČR, 2003 až 2014

(v procentech z celkového počtu jednotlivců v dané věkové skupině, zdroj: ČSÚ)

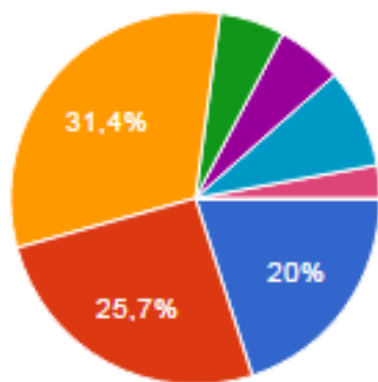

Volný čas strávený na PC

- Více než 50% tráví více než 2 hodiny denně

Kolik času trávím na počítači ve svém VOLNÉM čase?

méně než hodinu denně	7	20 %
1 - 2 hodiny denně	9	25.7 %
2 - 3 hodiny denně	11	31.4 %
3 - 4 hodiny denně	2	5.7 %
4 - 5 hodin denně	2	5.7 %
více než 5 hodin denně	3	8.6 %
jen několikrát za týden (ne každý den) méně než hodinu denně	1	2.9 %
jen výjimečně (tak 1 týdně) pár minut	0	0 %
Ostatní	0	0 %

- FACEBOOK, INSTAGRAM, YOUTUBE, SKYPE

Čas trávený na facebooku

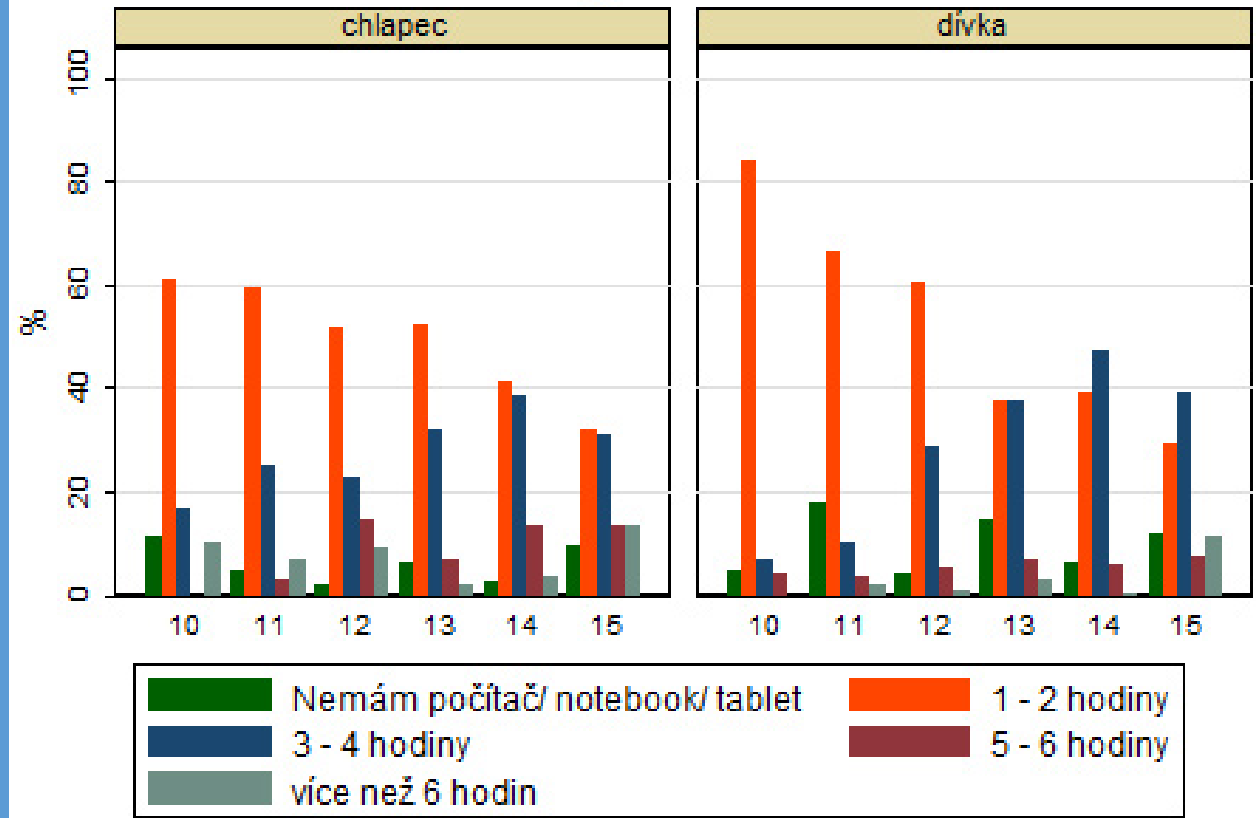

Nejčastější činnosti podle oblíbenosti:

1. Hraní her na PC a herních konzolích
2. Sledování TV
3. Internet
4. Pohybové aktivity
5. Pojídání cukroví

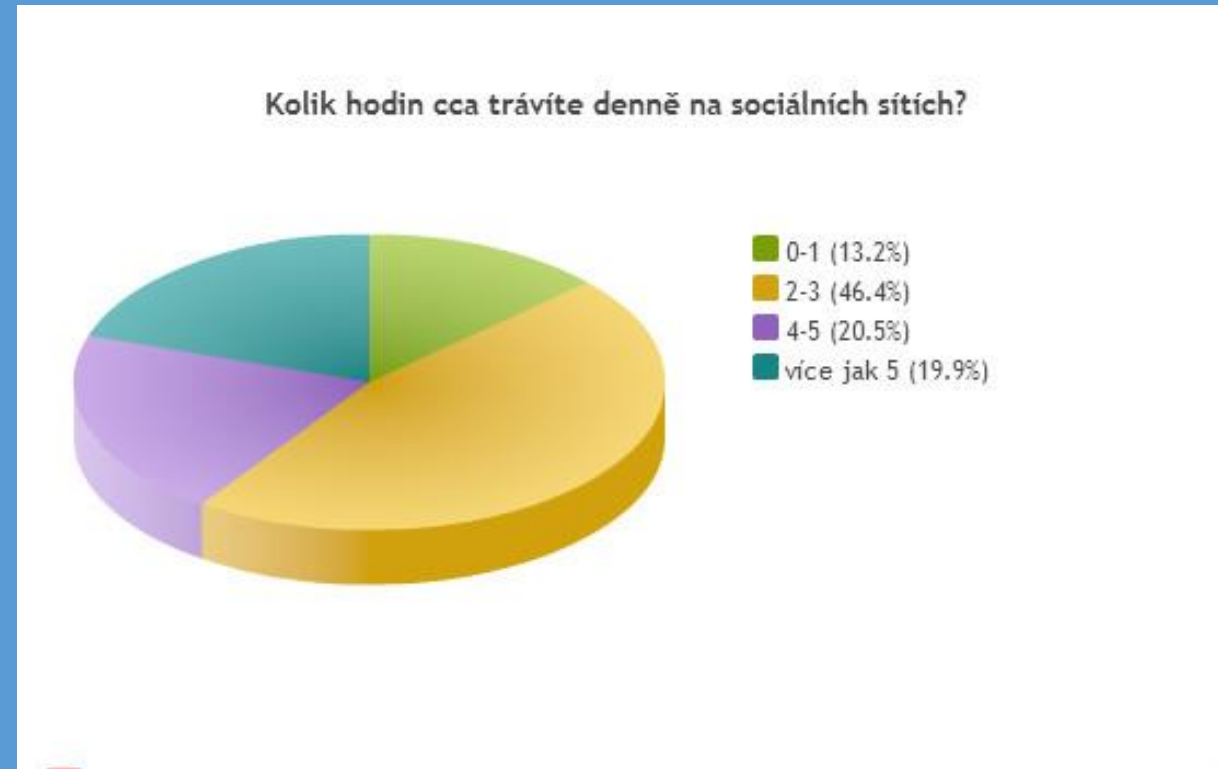
Zdroj: Asociace amatérských sportů ČR

Kolik času denně strávíš u počítače/ notebooku / tabletu?

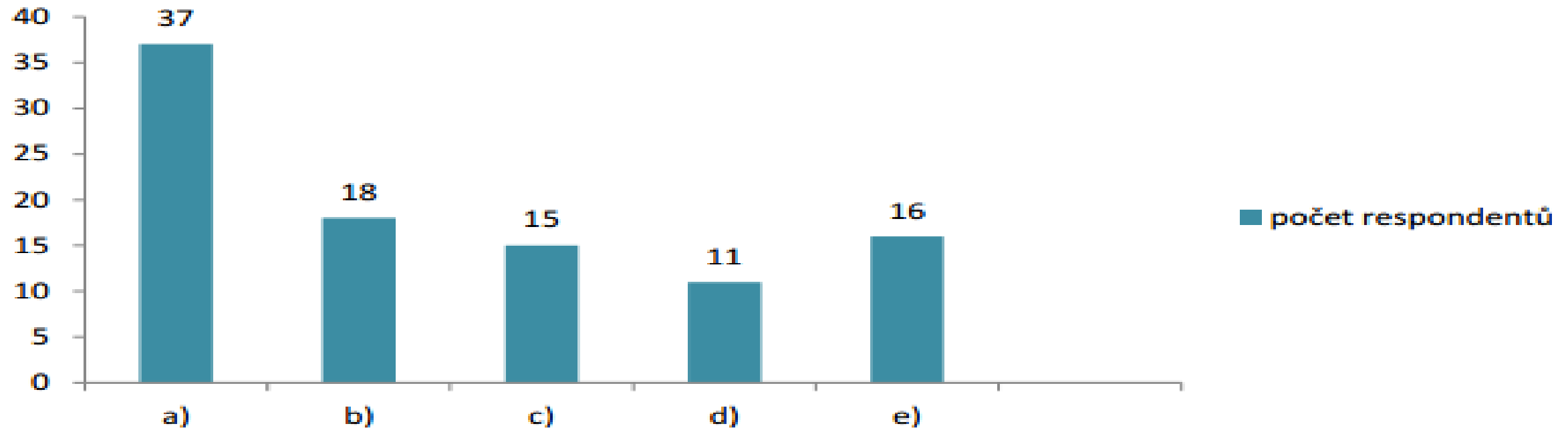
Hraní her na PC nebo Playstationu zaujímá více než 2 hodiny denně u nadpoloviční většiny chlapců, pro dívky je typičtější „chatování“, „brouzdání po internetu“ nebo „e-mailování“. S věkem stoupá podíl dětí, které tráví u počítače 2 a více hodiny denně

- Roste připojení na internet přes smartphony
- V 10 letech používá sociální sítě již 65%
- dívek a 40% chlapců. V 15 letech
- již prakticky každý.

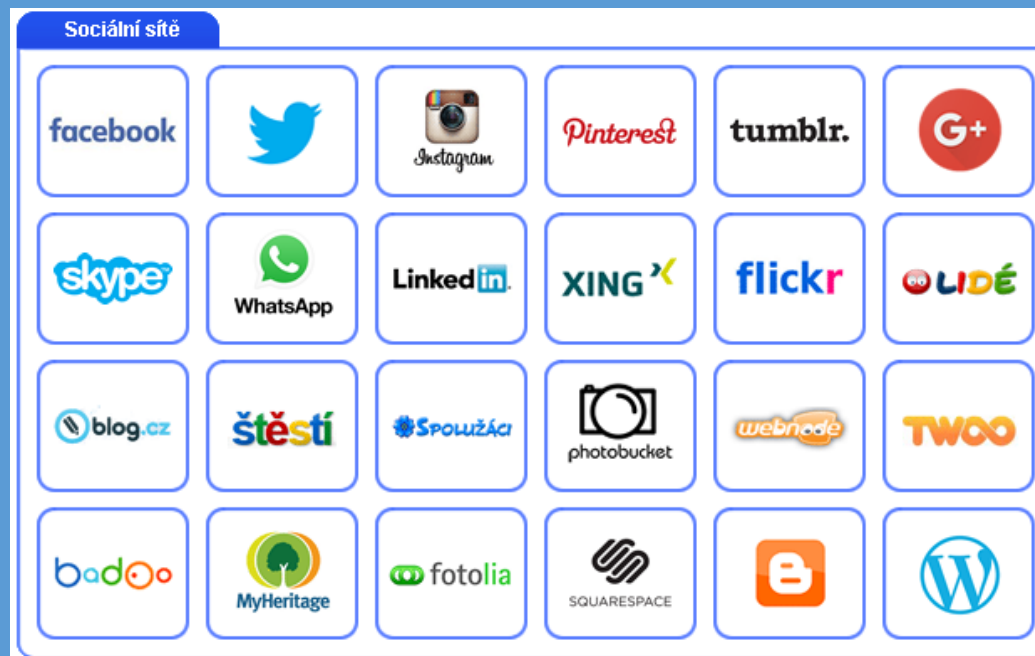
- a) Má ho většina kamarádů a spolužáků, nechtěl jsem být mimo dění.
- b) Zajímá mě, co dělají známí a kamarádi.
- c) Baví mě chatovat s kamarády.
- d) Mám kamarády po ruce.
- e) Nevím, prostě jsem si ho založil.

Proč jste se rozhodli založit profil na sociální síti?

Co to je sociální síť

- je služba na Internetu, která registrovaným členům umožňuje si vytvářet osobní (či firemní) veřejný či částečně veřejný profil, komunikovat spolu, sdílet informace, fotografie, videa, provozovat chat a další aktivity (Wikipedie)

Sociální sítě - znaky

- **sdružování lidí** – lidé se sami sdružují do komunit podle určitých zájmů a preferencí
- **profily** – každý uživatel sociální sítě si vytvoří svůj specifický profil, na kterém jsou většinou uvedeny osobní údaje, fotografie, krátké informace o dané osobě
- **komunikace** mezi uživateli
- **aplikace** – mezi nejpoužívanější aplikace patří různé hry a kvízy

Aktivní a pasivní uživatel SS

- **Aktivní uživatel – hodnotič a distributor:** v hodnocení , v diskutování a ve sdílení cizích příspěvků
- **Pasivní uživatel – hodnotič obsahu:** tlačítko líbí se mi
- **Pasivní uživatel – pozorující autorita:** Má hodně přátel , ale málo komunikuje , málo diskutuje a málo hodnotí
- **Pasivní uživatel – pozorovatel:** minimální zapojení, spíše jen jako nutnost (musí mít)

Rizika sociálních sítí

- **Cyberbullying neboli kyberšikana:** představuje formu psychické šikany spojenou s používáním či realizovanou prostřednictvím komunikačních technologií.
- **Cybergrooming:** tímto termín označujeme snahu některých uživatelů internetových sítí, zneužít dětskou důvěru a prostřednictvím falešné identity dítě zlákat ke schůzce a zneužít jej.
- **Cyberstalking, „kyberstalking“:** neboli pronásledování, označuje opakované a stupňující se obtěžování a pronásledování, které snižuje kvalitu života a ohrožuje bezpečnost pronásledovaného jedince.
- **Flaming:** je nepřátelské chování uživatelů sociální sítě. Toto chování doprovází urážky, nadávky, vyhrožování apod. Mezi typické projevy flamingu patří umístování urážlivých vzkazů do diskusních fór a následné stupňování útoků (Gamberini, 2007).

Jak moc je pro mě Facebook důležitý:

- Myslím na Facebook, i když jsem offline
- Ve svém okolí slýchávám poznámky typu jako: "To jseš zase na netu?" "S kým si to píšeš?" atd.
- Mám Facebooku i v mém SmartPhonu/BlackBerry
- Naštve mě, mrzí mě, když si mě kamarád(ka)/kolega(yně) ještě nepřidal do přátel
- Mrzí vás, když vás po párty někdo neoznačí na fotkách, které dal na svůj profil?
- *Kolikrát jsem si řekl ANO? Tolikrát je má závislost na Facebooku nebo jiných sociálních sítích závažnější než si sám(a) připouštím.*

Kolik mi Facebook krade času:

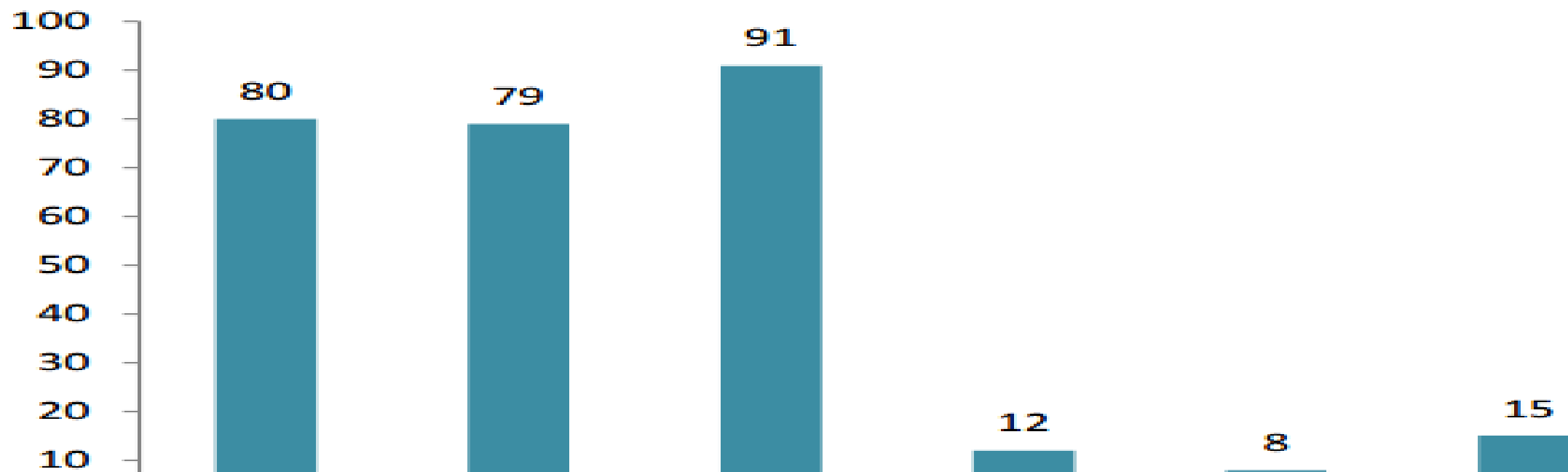
- Jak často aktualizuji svůj profil na Facebooku?
- Jak často jsem na Facebooku? Denně? Týdně?
- Na jak dlouho jsem byl někdy z Facebooku odhlášený?
- Kolik mám na Facebooku přátel?
- Kolik aplikací (FarmVille, MafiaWars, Poker, atd.) mám ve svém účtu nainstalovaných?
- Spočítejte si ze zajímavosti jen odhadem kolik to je hodin denně, týdně. Víte přesně, kolik to je času? Pokud si s klidným srdcem můžete říci, že vám to i něco dává, tak je to ok. Nicméně to, co je navíc, je špatně a to je ona závislost na Facebooku.
-

Co děláme na PC/soc. sítích?

1. Sociální sítě – 152 b. (4,34)
  2. Filmy, seriály – 138 b. (3,94)
  3. Internet – info – 134 b. (3,83)
  4. PC hry – 47 b. (1,34)
  5. Vytváření obsahu – 31 b. (0,89)
1. Komunikace (chat) – 5,45
  2. Sleduji druhé bez komentáře – 3,54
  3. Sdílím fotky – 2,97
  4. Sleduji druhé a komentuji – 2,69
  5. Sdílím obsahy – 2,37
  6. Prezentuji sebe, prožívání – 1,23
  7. Používám jako reklamu – 0,83
- 7 = naprostý souhlas, 0 = naprostý nesouhlas

- a) Pročítám si statusy přátel a dávám „lajky“.
- b) Prohlížím si fotky přátel.
- c) Chatuji s přáteli.
- d) Píšu statusy o to, co dělám.
- e) Hledám skupiny, kam bych se mohl/a připojit.
- f) Poslouchám hudbu ze sdílených odkazů přátel.
- g) Jiné.....

Čemu se věnujete na síti?

Lidé o sociálních sítích

- "Myslím, že každému změnily sociální sítě život. Nemůžete jen tak vyjít ven, aniž by si o vás pět lidí, které potkáte, neříkalo něco o vašich příspěvcích např. na Facebooku. Je to smutné, ale je to tak."
- "Například jsem se mohl seznámit s lidmi co jdou se mnou do prváku dříve, takže mi nebudou tak cizí ve škole."
- "Stal jsem se více oblíbený-kdo nemá fb, jako by nežil."
- "Přestala jsem tolik číst knížky."

Lidé o hovoří o sociálních sítích

- „Na facebook najíždím ihned po příchodu domů ze školy. Podívám se, co tam mám nového. Podruhé se přihlašuji večer, kdy jsem na těchto stránkách klidně i tři hodiny. Uznávám, že je to moc dlouho a už to hraničí se závislostí. A kolik mám přátel? Asi něco kolem tří stovek. I když polovinu lidiček osobně neznám, i s nimi komunikuji,, (Patricie, 15 let)
- „O víkendu je to víc, tak dvě hodinky, přes týden je to zhruba hodina denně. Řekla bych, že ze sedmdesáti procent řeším věci do školy, třicet procent je zábava. Jsem hlavně na facebooku, ale život bez sociálních sítí bych si určitě dokázala představit.“ (Dagmar, 19 let)

Lidé o hovoří o sociálních sítích

- „Na facebooku samozřejmě jsem. Najíždím na něj prakticky každý den. Průměrně u počítače vydržím asi tři hodiny. Mám tři sta přátel, stovku znám. Ostatní jsem nikdy neviděl. Protože v dnešní době využívá sociální sítě skoro každý, bylo by těžké se toho zbavovat. (Tomáš, 15 let)
- „Já jsem na facebooku několik hodin denně, to určitě. Většinou k němu sednu v sedm večer a odcházím k půlnoci. Mně ani nepříjde, že nad tím strávím tolik času. Uteče to hrozně rychle, řeším tam všechno možné, třeba i politiku. Dětem bych to určitě neschvalovala, ale mě to hrozně baví.“ (Věra, 53 let)

Sociální sítě a vliv na život

- Sdílení soukromí
- Děláním se lepším
- Zkreslení přátelství
- Příčiny závisti
- „Odvaha“ říct něco, co bych normálně neřekl
- Srovnávání se s druhými
- Mazání rozdílů mezi virtuální realitou a skutečnou realitou
- Zdravotní důsledky (fyzické, psychické)

Rizika internetového rozhraní

- **Mnoho různých informací** – možnost „ztratit se“
- **Absence fyzických vztahů** – život jen ve virtuální realitě
- **Skrytá (falešná) identita**
- **Odhalování soukromí**
- **Spamování**
- **Nadměrné trávení času v online prostoru**
- **Zdravotní rizika**

VIRTUÁLNÍ REALITA A ČAS

- Každý ho má stejně, přesto většina říká, že ho má málo
- Revize vlastního času – jak ho vlastně využívám?
- Proaktivita x Prokrastinace x Práce a odpočinek – správný poměr
- Cíle a plánování – od velkých a vznešených cílů k drobným krůčkům (i maraton začíná prvním krokem)
- ČEHO CHCI V ŽIVOTĚ DOSÁHNOUT A JAK MI V TOM NAPOMÁHAJÍ SOCIÁLNÍ SÍTĚ (PC)?
- *Efezským 5,16: Nepromarněte tento čas, neboť nastaly dny zlé.*

Propojení virtuální reality a fyzické reality

- Nezůstat pouze za obrazovkou
- „jako za chození“ – psát si bylo fajn, ale nebylo nad to se potkat.
- Někdy se fyzicky setkat nelze – nahrazení kontaktu
- FYZICKÝ KONTAKT JE VYŠŠÍ LEVEL!!! ODHALUJE PRAVÉ LIDSTVÍ.

Jak z toho ven, když mě virtuální realita pohlcuje?

- a) co mi SKUTEČNĚ dává virtuální realita – CO Z TOHO MÁM?
- b) revize času ve virtuálním prostoru - získat data – JAK JSEM NA TOM?
- c) zdůvodnění cílů - proč je dobré čas ve virtuálním prostoru ušetřit – JAK SE CHCI ROZVINOUT?
- d) stanovení limitů a jejich dodržování – CO JSEM PRO TO OCHOTEN UDĚLAT?
- e) kontrola

Ekonomika, peníze, konzumerismus

- Šéf říká zaměstnancům: všichni si stěžujete na krizi, ale že máte o 50% vyšší plat, to nezmíní nikdo. O 50% vyšší? Oproti kterému roku, diví se zaměstnanci. Proti příštímu.
- V Maďarsku už musela vláda z úsporných důvodů vypnout i světlo na konci tunelu.
- Pepíček se ptá otce. Tati, zasáhne naši rodinu finanční krize? Finanční krize zasáhne ty, kteří mají peníze. My budeme prostě v prd - - -
- Jak se pozná, že krize zuří naplno? Když zkrachovalý bankéř je nucen jít žebrot, ale zjistí, že nemá u koho..
- Našemu státu jsem dala 12 dětí a vláda si toho neváží. Pokud nedostanu dávky, přestanu rodit!
- Chci dovolenou jako mají bílí! Ale vždyť nemáte ani práci. No vidíte, tak chci aspoň tu dovolenou.
- Když pro mě není práce, tak chci aspoň plat!

Ekonomická krize – krize materiálních hodnot?

- Peníze.
- „kořenem všeho toho zla je **láska** k penězům“ (Bible, 1. listu Timoteovi 6,10)
- „milujeme“ více to materiální – krizi hodnot řeší málokdo!!!
- Ale důsledky zkažené morálky se objevují zcela zřetelně, hmatatelně! (nepoctivost, kriminalita, korupce, hrabivost, sobeckost...)

Je řešením půjčka?

- Půjčky jako nový fenomén
- Půjčky VŠEM x bonita klienta
- Na co půjčka/úvěr? Na cokoli...
- Finanční poradny praskají ve švech/konsolidace půjček
- Vliv reklamy
- Touha uspokojit své materiální potřeby!
- „Já to potřebuji“

POTŘEBA NEBO „TO MUSÍM MÍT“

- Potřebuji / chci
  - Srovnání ceny bydlení a televize
  - Srovnání cen potravin aj.
  - <http://www.zakomunistu.cz/>
  - <http://www.nechcemekomunisty.cz/>
  - JE TO O DRAHOTĚ???
- NE!!!

Tak o čem to tedy je???

- O TRPĚLIVOSTI, ODRÍKÁNÍ
- Dnes chceme všechno hned a nejlépe bez práce!
- Dříve se šetřilo, stály se fronty
- Film: Všichni moji blízcí – „když vyhraješ, dostaneš kalhoty“ (rok 1939)
- Je to o touze vlastnit. Být materiálně zajištěn!

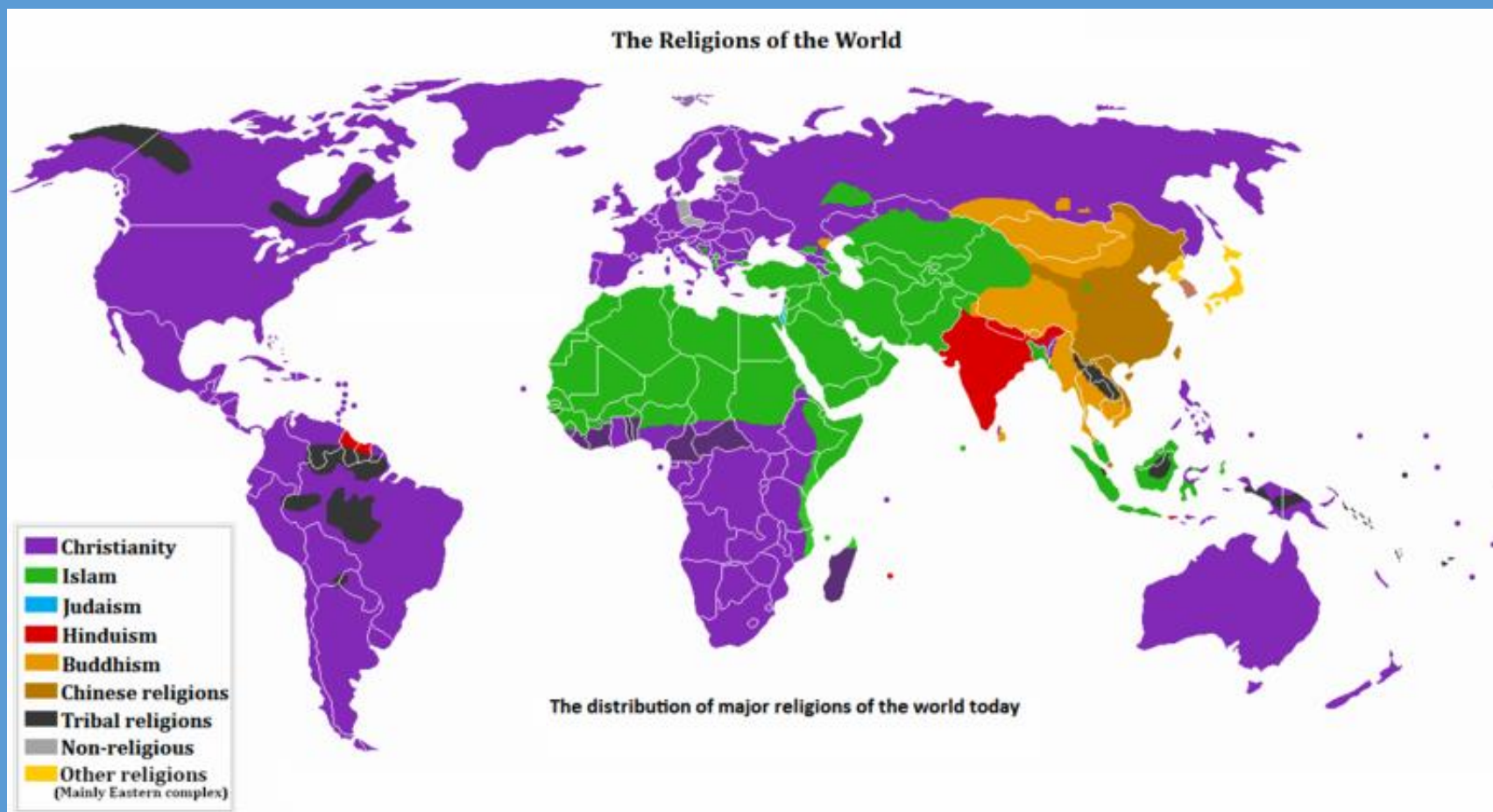
ALE – JE TO MOŽNÉ?

- Člověk je bytost duchovní ať chceme nebo ne
- Všechny věci jsou *tak* únavné, že se to *ani* nedá vypovědět; nenasytí se oko viděním, nenaplní se ucho slyšením. (Bible, Kazatel 1:8)
- Materiálním nitro nezaplníš! Za 14 dní bude novější verze mobilu, notebooku, televize, auta...

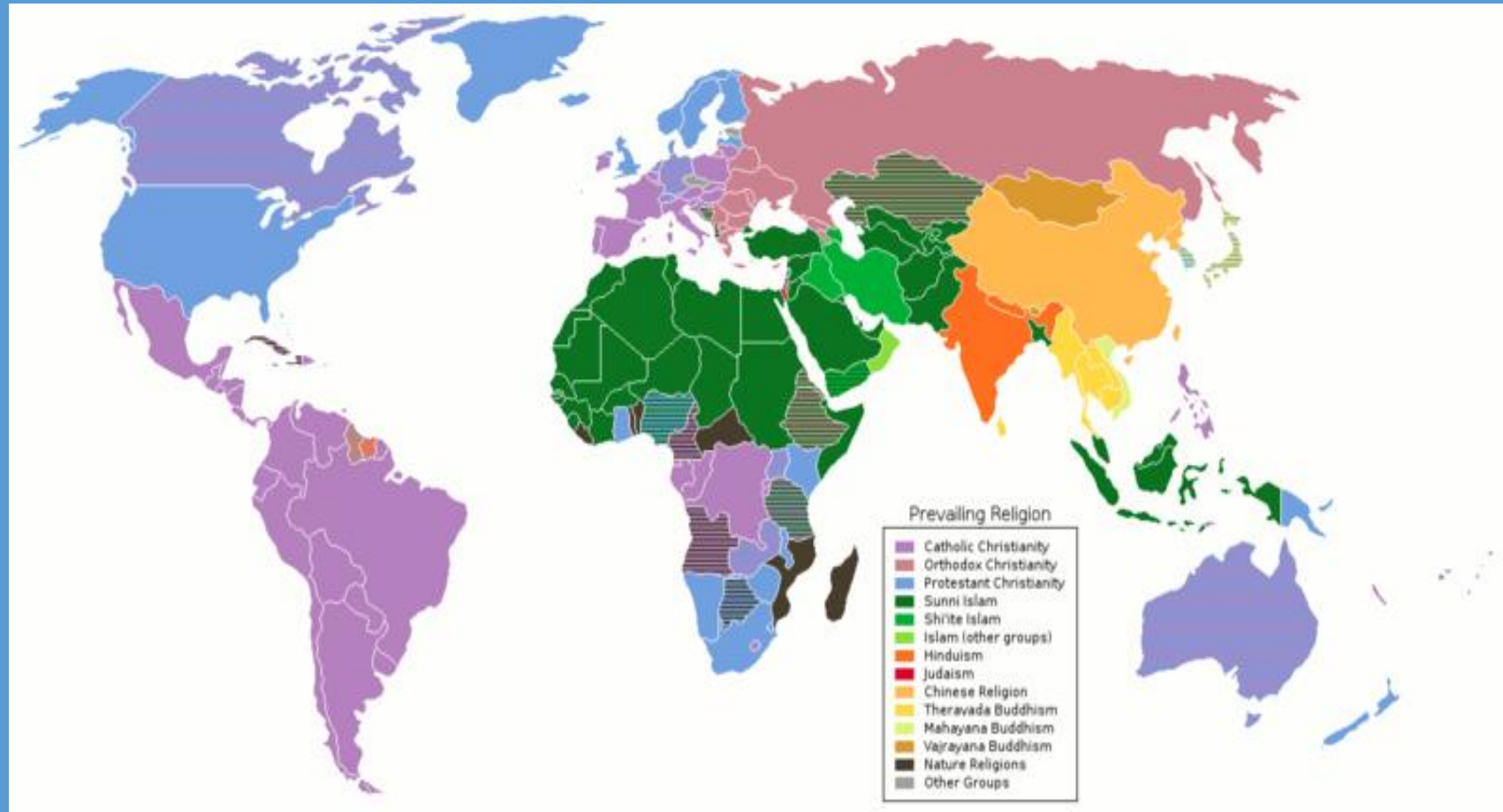
Duchovní integrita člověka – otázka náboženství NEBO VÍRY?

- Náboženství hluboce poznamenala kulturu i dějiny národů. Náboženská zkušenost je univerzální.
- Z celkového počtu světové populace kolem **15% osob nevyznává náboženství žádné**. Dokonce kolem **4% osob se staví proti jakékoli formě náboženské víry či praxe** (tzv. ateista, ale i ten věří).
- **Pouze** Evropa (Amerika) se sekularizuje – zamlžení duchovních hodnot materialismem

Náboženství v celosvětovém srovnání

Náboženství (typy) dle států

Duchovní integrita člověka – otázka náboženství

- Judaismus
- Budhismus
- Islám
- Hinduismus
- Křesťanství

Hinduismus - úvod

- Nemá zakladatele, vázán na indský národ
- Příslušníkem hinduismu se člověk stává **narozením**
- Hinduismus se prezentuje jako náboženství bez dogmat, které může tolerovat množství navzájem si odporujících interpretací
- Hinduistické vědomí je dáno **uznáváním véd** jakožto kanonické sbírky hinduistického zjevení a uznáváním sociálního řádu, který je charakterizován **kastovním systémem**.

Hinduismus

- čtyři sbírky (samhita) **véd** (véda = věda) – spojeno s oběťmi
- **brahmany**, komentáře a výklady napsané bráhmany ke každé ze sbírek véd
- **lesní knihy** s výroky, které pronášeli mudrci a učitelé ke svým žákům při společném sezení, tj. tajně (v lese). Také tyto texty jsou většinou komentáře k původním védám, ale jejich autory nejsou (jako u brahman) bráhmani.
- Všechno, co vzniká později – k tomu patří Bhagavadgíta, text významný i pro dnešní spiritualitu hinduismu - , nepatří v přesném slova smyslu k védám, nýbrž do **oblasti tradic** sepsaných lidmi.

Hinduismus - Kastovní systém

- Vznik kast není dodnes jednoznačně vysvětlen.
- Čtyři společenské třídy Hindů stojí v čele lidstva:
  1. bráhmani – kasta kněží,
  2. kšatrijové – kasta bojovníků,
  3. vajšjové – kasta středního stavu – rolníci a měšťané,
  4. šúdrové – kasta služebnictva

Hinduismus - bohové

- **Brahma**, zosobnění **neutrálního** brahmanu, je tvůrce a pán vesmíru, potom však ustupuje v jakémsi deistickém pojetí boha a tím ztrácí popularitu a úctu.
- **Višnu** – **zosobňuje** svým způsobem brahman a stává se všudypřítomným pomocníkem. tj. s přesvědčením, že Višnu se vtěluje do pomáhajících postav a v nich se projevuje.
- **Šiva**, velký proměnitel věcí, v sobě **spojuje protikladné prvky**. Je bůh zkázy a plození, přemožitel smrti a prostředník spásy, bůh tance a meditativního ponoření.
- Všichni mají také manželky
- NEOSOBNÍ BŮH

Hinduismus – podmínka spásy

- **spočívá v osvobození od reinkarnací, ve svobodě přemáhající život i smrt. Sjednocení s Bohem – splynutí (rozplynutí).**
- Cesta: k vystoupení od karmy-přeměny
- **1. cesta skutků** (nejnižší cesta) - věrnost v úctě k bohům, v rituálním díle oběti, v užívání správných slov modlitby a v etickém jednání
- **2. cesta poznání**, vychází z toho, že poslední příčinou vytváření karmanu je nevědění a že osvobození může přinést poznání poslední všeobecné jednoty. Nejedná se o poznání logicko-pojmové. Toto poznání se musí naopak uskutečnit existenciálně, v celém těle. K tomu pomáhá jóga, metodické úsilí, které vede ke sjednocení s nejvyšším.
- **3. cesta láskyplné oddanosti a uctívání** - jde tu o touhu dospět do rukou nejvyšší bytosti a sjednotit se s ní. Nejvyšší bytost je často osobním bohem.

Budhismus - založení

- Zakladatelem je Siddhártha, po meditační zkušenosti Buddha (= osvícený, probuzený).
- Buddha vystupuje jako příkladný člověk. Nevydává se za božího vyslance nebo prostředníka spásy mezi bohem a lidmi. A už vůbec není božskou bytostí.
- Budha výslovně nepopírá svět boha či bohů, ale ani o něm nemluví, takže buddhismu byl vždy upírán charakter náboženství.

Budhismus – učení (pravdy)

- **Čtyři vznešené pravdy**

1. Jak zakoušíme svou existenci?
  2. Co je příčinou této zkušenosti?
  3. Je možné z této zkušenosti uniknout?
  4. V čem je cesta osvobození?
- 1) Člověk se skládá z pěti skupin (dnes se překládá „faktory existence“), které působí příchýlnost ke světu: tělesnost, cítění, vnímání a pojmy, psychické tvořivé síly a činnosti, vědomí a způsoby poznání.

Budhismus – učení (pravdy)

- **2. pravda(příčina existence):** Příčina **utrpení**

Jako důvod toho, že lidská existence je plná utrpení a nevykoupená se uvádí **nevědomost a ulpívání.**

- **3. pravda (je možné uniknout):** Východisko z utrpení

nirvána = vyvanutí, vyhasnutí. Cíl je tedy tam, kde se uhasí žízeň, kde **už není žádná touha a kde byla odstraněna všechny přichylnost.**

Budhismus – učení (pravdy)

- **4.pravda – cesta osvobození**
- pravé poznání,
  - pravé rozhodnutí,
  - pravá řeč,
  - pravé jednání,
  - pravé žití,
  - pravá snaha,
  - pravé rozvažování,
  - pravé ponoření se do sebe.“

Budhismus – učení (pravdy)

- Cestu k osvobození proto neotvírají ryty (obřady) prováděné bráhmany, ale **vlastní úsilí každého jedince bez ohledu na jeho příslušnost k určité kastě**. Vlastní úsilí nezáleží v řešení teoretických otázek, ale v praxi, která přináší spásu.

Islám - zakladatel

- Zakladatel Mohamed - měl na přelomu r. 609 a 610 zážitek povolání, jehož obsah byl vyjádřen ve vyznání víry, které všichni muslimové neustále opakují:
„Není Boha kromě Boha a Mohamed je jeho prorok.“
- Příslušníci islámu odmítají označení mohamedáni, nazývají se podle slova islám muslimové. V teologickém smyslu slovo islám **znamená podřízení se vůli Boží**. Muslimové = ti, kteří uskutečňují oddanost do Boží vůle.

Islám – základy učení (povinnosti)

- v tzv. pěti pilířích:
  1. vyznání víry
  2. rituální modlitba, která se má konat pětkrát denně v určitém čase
  3. almužna,
  4. půst v měsíci ramadanu, devátém měsíci muslimského roku,
  5. pouť do Mekky.
- vyjádřeny ve svaté knize, koránu (114 súr) – dle tradice to jsou prorokova zjevení

Islám – spása (cesta ke spáse)

- svět je boží stvoření. Co je a jeví se zlé, pochází z odporu proti božskému zákonu.
- čím rychleji budou všichni lidé přivedeni k zachování Boží vůle, tím bude situace světa lepší
- není třeba vykoupení skrze božského prostředníka spásy, neboť neexistuje dědičný hřích a **je v moci každého člověka, aby žil podle Boží vůle, jak je vyjádřena v různých předpisech.**

Islám – projevy víry (a spásy)

- Víra muslimů nachází výraz v dodržování náboženských předpisů a islámského práva
- Pro celé islámské společenství k tomu přistupuje povinnost džihád.
- Co si zde na zemi budu odříkat, to budu mít v nebi
- přesvědčení, že je jen jeden bůh, tvůrce a ochránce vesmíru i soudce lidstva a že smrt je branou věčného života, v němž **spravedlivé čeká radost a hříšné utrpení.**
- Snaha člověka (zejména odříkáním a poslušností)
- ALE: uvidí se AŽ PAK!!! Jak to Alláh posoudí – šílená nejistota muslima

Islám - války

- znamená nejprve pouze úsilí na Boží cestě až časem a zejména medializací se primárně spojuje s atentáty apod.
- Špatné pochopení učení

Judaismus

- Náboženství národu Izraelského
- Za zakladatele je považován Mojžíš
- Po vyjití Izraelců z Egypta
- HLAVNÍ PRVEK – VYVOLENÍ LIDU (exodus) ABY SLOUŽILI JEDINÉMU BOHU
- JHVH - Hospodin

Judaismus – kniha (učení)

- Tóra, Zákon
- Desatero Božích přikázání
- Judaismus odmítá dogmata a podobné „nezvratné pravdy“.
- Tóra je Boží Zákon seslaný Bohem a Izrael jej následuje, aby dodržel podmínky smlouvy s Bohem uzavřené, totiž vyvolení výměnou za následování jediného, pravého Boha.

Judaismus – praktický život

- Obřízka
- Svatba
- Židovské svátky

A mnoho dalších.

ABY NÁHODOU NEPŘESTOUPILI TÓRU – „plot kolem tóry“ – přes 600 příkazů a zákazů

Judaismus - učení

- Bůh existuje
- Bůh je jeden
- Bůh je netělesný
- Bůh je věčný
- Jedině Bůh sám může být uctíván
- Bůh je vševědoucí
- Proroctví zaznamenaná v Bibli jsou pravdivá
- Mojžíš byl největším prorokem
- Tóra je božského původu
- Tóra je neměnná a nezměnitelná
- Mesiáš jistě přijde
- Mesiáš nás navrátí do země zaslíbené
- Nastane vzkříšení mrtvých
- **PLATÍ JEN PRO ŽIDY – ONI JSOU VYVOLENI**

Křesťanství – odlišné náboženství

- Zcela zásadní je osoba Ježíše Krista, který není jen prorok, člověk, ale je PŘÍMO BŮH.
- Bible – celek – i SZ!!! Mnoho proroctví ve SZ hovoří o Ježíši Kristu. Bez SZ nám toho z NZ moc nezbude (Markion)
- Víra v transcendentního, tedy vše přesahujícího, Boha je základním předpokladem, ne však úplným základním obsahem víry křesťana.

Křesťanství - podstata

- Křesťan věří, že Ježíš Kristus je spasitel (tedy ten, kdo nás zachraňuje z moci hříchu a zla pro Boha), že tento Ježíš je synem Božím, který těm, kdo v něho uvěřili, dává svého svatého Ducha a účast na svém životě
- Křesťan tedy zná Boha Otce, jeho syna Ježíše a Ducha svatého a tyto tři vyznává jako jednoho Boha ve třech osobách - Trojici.

Křesťanství - podstata

- Základní charakteristikou křesťanské víry je odpověď na Boží čin, na Boží sebezjevení.
- BŮH PŘIŠEL SÁM ZA ČLOVĚKEM (neposlal žádného prostředníka, nebo dokonce nenechal člověka „tápat“ (nirvána, pantheon)
- Křesťanský Bůh není jen něco zosobňujícího, ale je NĚKDO
- tvoří člověka jako SVOBODNOU bytost, se kterou chce mít VZTAH

Křesťanství – zásadní odlišnost

- Člověk se nemusí k Bohu nějak propracovat, ale Bůh SÁM PŘIŠEL ZA ČLOVĚKEM, který byl ztracen kvůli hříchu
- HŘÍCH – je to, že ve mně nevěří (Jan 16 kap.)
- I člověk, který se chová maximálně slušně je hříšný (Řím 3,23: Všichni zhřešili...)
- STAČÍ UVĚŘIT (dobré skutky jsou až důsledkem, nikoli podmínkou!!!)

Křesťanství – pro každého

- Je i pro toho největšího hříšníka, který by se sám z toho „nevyhrabal“
- Ježíše může člověk přijmout i těsně před smrtí – problém je ten, že neznáme datum
- Spása se děje HNED a je JISTÁ.
- Jestliže doznáme svou hříšnost, On je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští (1.Jan 1,9)
- Toto píšu vám, kteří věříte ve jméno Syna Božího, abyste VĚDĚLI, že máte věčný život (1.Jan 5,13)

Kde je ta CESTA?

- Je život jen materiální – a pak všichni zemřeme? Nebo existuje duchovní svět?
- Poznáváme, že materiální NENASYTÍ, protože člověk je DUCHOVNÍ BYTOST.
- „Pokud Bůh není, pak jsem nic neztratil *(křesťané-opravdoví prožijí svůj život velmi hodnotně)*, ale pokud je, tak ty jsi ztratil všechno.“ C.S.Lewis

VYBRAT SI CESTU

- Ježíš říká: JÁ JSEM TA CESTA, PRAVDA I ŽIVOT ... PRO VŠECHNY, KDO VĚŘÍ. – iniciátor je Bůh (křesťanství)
- Ostatní náboženství říkají: Najdi si cestu, ale ne každý ji dosáhne. Možná se rozplyneš v nirváně (budhismus), nebo splyneš v něčem, co je těžce definované (hinduismus), nebo se uvidí, jak Alláh posoudí tvůj život (islám) – iniciátor je člověk

ETICKÉ OTÁZKY (vybrané)

- Etika – je filozofickou disciplínou, která zkoumá morálku nebo morálně relevantní jednání a jeho normy.
- Etika se zabývá teoretickým zkoumáním hodnot a principů, které usměrňují lidské jednání v situacích, kdy existuje možnost volby prostřednictvím svobodné vůle.
- Hodnotí činnost člověka z hlediska dobra a zla.
- Na rozdíl od morálky, která je blíže konkrétním pravidlům, se etika snaží najít společné a obecné základy, na nichž morálka stojí, popř. usiluje morálku zdůvodnit.

Etické otázky - příklady

- Kdy vzniká člověk? (zde i otázka co s nevyužitými embryi)
- Můžeme lidi klonovat (vznik dvou identických lidí)?
- Můžeme si jako rodiče vybírat pohlaví dítěte?
- Euthanasie – dobrovolné usmrcení člověka
- Potraty – „přerušeni“ – ukončení těhotenství
- Trest smrti
- Velkochovy zvířat
- Bezohledné drancování přírodních zdrojů
- **VŽDY ZÁLEŽÍ NA PŘÍSTUPU K ŽIVOTU – ŽIVOTNÍ FILOZOFII!!**

Starý a nový morální řád

- **Starý morální řád** je spjat s náboženstvím. Pro Evropu je to náboženský proud židovsko-křesťanské tradice. NADČASOVÉ PRINCIPY OBECNĚ PLATNÉ.
- Současná evropská společnost má ke starému morálnímu řádu nechut' právě proto, že odmítá náboženství (a někdy i právem – fanatismus, terorismus), náboženství je vnímáno jako nebezpečně konzervativní až rigidní, odmítá tabu a tvrdí, že náboženství člověka omezuje a pokořuje.
ČLOVĚK JE BYTOST, KTEROU NĚCO PŘESAHUJE A URČUJE MU MANTINELY
- **Nový mravní pořádek** vychází z představy, že plně svobodní lidé se svobodně dohodnou na zákonech, které budou všeobecně platné pro všechny. Nový mravní pořádek se rovněž dostává do paradoxní situace proto, že jedním z jeho principů je naprostá svoboda jedince.
- Společnost se rozpadá, protože všichni se považují za zákonodárce a určovatele správnosti. Vnucují svému okolí svou představu o světě a podle síly, kterou mají, toho dosahují. Výsledkem je jakási roztroušená diktatura, která se pochopitelně může změnit v diktaturu celkovou.
- KAŽDÝ MÁ SVOU PRAVDU, VŠEM SE MUSÍ VYJÍT VSTRŽÍC – PROTOŽE MÁME PŘÁVO NA SVOBODU
- ČLOVĚK JE BYTOST, KTERÁ SI SAMA MŮŽE URČOVAT, CO JE PRO NĚJ DOBRÉ A CO NE.

CO ROZHODUJE?

VYŠŠÍ (TRANSCENDENTNÍ) ŘÁD – je tu někdo, komu se budu zpovídat
Jde o blaho CELKU, které vyžaduje omezení jednotlivce. – PEVNÁ, ALE
JASNÁ KRITÉRIA.

OSOBNÍ ŘÁD KAŽDÉHO ČLOVĚKA – nikomu se nebudu zpovídat
Jde o blaho JEDNOTLIVCE, které vyžaduje omezení celku. NEPEVNÁ A
NEJASNÁ KRITÉRIA.

KULTURA

- v užším slova smyslu soubor vybraných a tvůrčích lidských činností, jako je například literatura, umění, divadlo, náboženství, případně i vzdělávání.
- V širším smyslu, zejména ve společenských vědách, je to systém všech významů, činností a vzorců chování, které si člověk osvojuje až jako člen společnosti, kde se tato kultura pěstuje a předává.
- Studium kultury se zabývá hlavně **kulturologie**, ale i sociologie, kulturní antropologie a další vědy.

Kultura v širším významu

- všechno to, s čím se člověk nerodí, ale:
- co se musí **naučit**, aby se stal platným členem své společnosti;
- co sám většinou nevytváří, nýbrž **přejímá** od starších;
- co je spíše **kolektivním** a často anonymním, nastřádaným dílem mnoha generací;
- co se **udrží** tím, že se o to lidé starají a pečují;
- co dané společenství **spojuje** a zároveň **odlišuje** od jiných.

Příklady rozdílů kultur

- 1) Japonský manažer chce svému norskému kolegovi sdělit, že nemá o nabízený obchod zájem. V Japonsku by to ale nikdy neřekl přímo a proto použije větu: „To by bylo velmi obtížné“, čímž je řečeno právě ono ne. To ale Evropan nechápe a snaží se najít cestu, jak problém vyřešit. Tím ovšem mystifikuje Japonce, protože ten právě dle svého zvyku slušně odmítnul.
- 2) Stejně tak se vám může stát, že budete v Indii a zeptáte se na směr cesty. Protože v jejich kultuře ale není možné odpovědět nevím, klidně vás pošlou úplně na opačnou stranu. S vědomím, že vám ve snaze pomoci odpověděli.

Evropská kultura

- tradice židovská a křesťanská (Jeruzalém) – **víra**
- tradice antická (Athény) – **rozum**
- dynamika napětí mezi oběma prvky, konstitutivní konflikt
- tradice římská (Řím) – **právo**

Vliv na kulturu Evropy

- **Antika** – mýtické vysvětlení lidské existence, kult nadpozemských bohů (MIX NÁBOŽENSTVÍ A POZEMSKÉHO ŽIVOTA)
- **Řím** – zoon politikon, kromě mýtů také rozum (ZVYŠUJE SE DŮRAZ NA ROZUM A SCHOPNOSTI ČLOVĚKA, NÁBOŽENSTVÍ ZBOŽŠTUJE ČLOVĚKA – CÍSAŘE)
- **Křesťanství** – od polyteismu k monoteismu (DŮRAZ ZA TRANSCENDENTNÍ SMYSL ŽIVOTA, ČLOVĚK NENÍ SÁM SOBĚ PÁNEM)
- **Osvícenství (moderna)** – odmítnutí Boha, příklon k rozumu a vědě, potřeba vytvořit nový smysl života („nadčlověk“ – člověk v roli boha samotného) – DŮRAZ NA ROZUM, ODMÍTNUTÍ NADPŘIROZENÉHO OBECNĚ.
- **Postmoderna** – kult člověka „bez božského rozměru“ – DŮRAZ NA KONZUM A MATERIÁLNÍ HODNOTY, ROZUM USTUPUJE, relativismus všeho, chybí pevný bod

Starověké Řecko - archetypy

- přináší občanům právo účasti na vládě a představuje společenství svobodných lidí, kteří založili politiku, vznik demokracie, uctívání bohů, kteří mají „na starost“ řád světa
- **MUŽ:** Apollón - bůh výtvarného umění, hudby, poezie, pořádku a ochránce polí a lesů, patron astronomie, matematiky a lékařství i vědy obecně a představy harmonie a řádu. Ztělesňoval vyzrálou mužskou krásu a morální vznešenost a řecké kultuře dal ideál krásného, atletického, ctnostného a kultivovaného mladého muže. Sklony k estetičnu, harmonii, umění, sebeovládání, kráse a řádu.
- **ŽENA:** Afrodita - bohyně přírody, krásy a čisté smyslné lásky, sexuality a plození, byla původně bohyní jara. Obraz nahého těla. Nehmotnou sílu, která je od těla oddělena a symbolicky proto oproštěna od oděvu. Archetyp Afrodity (Venuše) představuje sklon ke smyslnosti, kráse a vyrovnanosti.

Starověký Řím - archetypy

- ideje říše a její budování, vznik daňového systému, byrokracie, centrálního řízení státu a vznik promyšlených urbánních celků
- víra v tradiční božstvo, později císaře
- **MUŽ:** císař - nadosobní instituce a panovníkovi byly přisuzovány abstraktní vlastnosti jako věčnost či prozřetelnost, charakter byl pevný a odvážný, byl sebevědomý a systematicky budoval svou říši, odvážný a odhodlaný.
- **ŽENA:** bohyně Diana - tendence k ochraně přírody, z kultu vyplývá povaha nestálá a neschopná se trvale zavázat k přátelství či partnerství, život, plodnost

Středověk - archetypy

- křesťanská kultura
- **Symbol** byl ve středověkém vnímání a myšlení všudypřítomný a byl součástí duchovního světa středověké kultury. Projevil se v oblasti intelektuálního, společenského, mravního i náboženského života a byl vyjádřen nejen slovem nebo textem, ale také obrazy, gesty a obřady.
- **MUŽ:** Kristus - klidnou síla, vyrovnanost, tendence k víře v dobro, duchovní sílu a veliká osobní odvaha.
- **ŽENA:** Marie - klidná, čestná, spravedlivá a vznešená.

Novověk - archetypy

- racionalizace a víru ve vědecké poznatky a pokrok – odmítnutí Boha/víry, odklon od náboženské tradice k víře v ideu pokroku prostřednictvím lidského rozumu
- MUŽ: osobnost filozofa (vědce) -sklon k racionalizaci, víra v etiku, spravedlnost a pracovitost.
- ŽENA: idea přírody – estetická hodnota přírody, sklon ke kráse

Postmoderna - archetypy

- **představovány masmédií**
- **ŽENA:** moderní bohyně, legenda filmového plátna herečka, manekýna, zpěvačka, sportovkyně - dokonale krásná, sexuálně přitažlivá, velmi štíhlá, vždy upravená a atraktivní a investuje do péče o svůj dokonalý vzhled.
- **MUŽ:** ideální muž 21. století - kultovní zpěvák, herec, model či sportovec, neboť tito muži se často objevují v reklamních sděleních. Dokonalý muž má dokonalý vzhled, dokonalé tělo, je velice upravený a elegantní, sexuálně přitažlivý

Postmodernismus

- epocha hyperkonzumismu, diktát spotřeby, bohem peníze
- pluralita názorů a jejich zrovnoprávnění, došlo nejen ke zpochybnění optimistického pohledu na historický vývoj západní civilizace, ale i pohledu na dějiny jako na proces postupného překonávání dřívějších fází.
- Důraz na pluralitu a synkretismus (splývání náboženských a kulturních prvků v jeden celek)
- všeobecný eklekticismus (výběr z různého),

Rysy postmodernismu

- **Pluralita** – v postmoderní společnosti existuje pluralita názorů, to znamená, že se můžeme setkat s celou škálou životních a politických postojů, které je nutno respektovat a tolerovat. Běda vám však, pokud budete samotnou pluralitu považovat za netolerantní a nepostmoderní.
- **Kulturní relativismus** – to, že kmeny na Papui–Nové Guineji praktikují kanibalismus, není nic, co by stálo za zamyšlení nebo co by bylo hodno odsouzení. Je to svébytný způsob jejich existence a my jakožto bílí utiskovatelé se i od nich máme co učit – například harmonii a sepětí s přírodou. **Každá kultura má své vzorce a všechny jsou rovnoprávné.**
- **Interpretace** – pro postmodernismus platí, že každý popis je interpretací. Je to především příjemce informace, kdo ji utváří.
- **Mísení všeho** – v postmoderní době se mísí všechno se vším. Vysoké s nízkým, krásné se škaredým, černé s bílým, obecné s jednotlivým.
- **Postmoderní umění** – problém postmoderního umění spočívá především v otázce, zda se vůbec jedná o umění. Vystavování pisoárů, hromadné rozbíjení okenních tabulí, sprejování po budovách, laserové show – to vše se dnes dá považovat za umění. Důležitý není produkt, ale samotný proces tvorby – rozhodnete-li se tedy vymočít své jméno do sněhu, máte náběh stát se postmoderním umělcem.
- **Sítí odkazů** – jazyk a kultura jsou pro postmodernisty sítí odkazů. Vše na něco odkazuje. Typickým produktem postmoderní kultury je parodie, která si tropí žerty z jiných děl. Spousta parodií navíc odkazuje i sama na sebe.

SUBKULTURA

- minoritní skupina se specifickými kulturními znaky, které ji odlišují od většinové kultury. Přestože subkultura nese odlišné znaky v rámci životního stylu, chování, hodnot a norem, je nedílnou součástí této většinové kultury.
- Subkultura vzniká vzájemnou interakcí jednotlivců stejného věku, sociálního postavení, nebo stejné geografické lokace.
- V některých případech je vztah mezi minoritní a majoritní kulturou konfliktní – pokud daná subkultura dominantní kulturu popírá, vyvrací, či je s ní v rozporu, jedná se o tzv. kontrakulturu.

PUNK (pankáči)

První pankáči se objevili před pětatřiceti lety v Anglii a začali se bouřit proti autoritám. Navlékli na sebe trička s načmáranými nadávkami, ošoupané vojenské boty a začali zpívat o svobodě.

Bohužel to někteří vzali tak vážně, že jejich cesta ke svobodě skončila u lahve s kořalkou.

Proto vzniklo hnutí Straight Edge (rovná hrana). Nepijí, nekouří, nejedí maso a říkají, že jejich revoltou je čistá mysl.

Nejnovějším poddruhem jsou tzv. psychobilly, kteří kombinují punk s rock n' rollem a retro americkým stylem. Přestože už nejsou tak drsní, z hudebního hlediska je psychobilly zdaleka nejstravitelnější druh punku.

Kamarádi: další pankáči

Nepřátelé: kravaťáci, úředníci, policajti

Šlang

Číro – pověstný účes „na kohouta“, čím vyšší, tím lepší

Křivák – typická kožená bunda, každý pankáč si ji zdobí kovovými cvoky a jmény skupin

Pogo – punkerský tanec, sestávající se z kopání před sebe a vrážení do sousedů

Scene girl

- Před pár lety bylo v kurzu emo. Dnes už je out a z úzkostných holek se vyklubaly scene girls. Už si nezakládají na melancholii, ale naopak na roztomilosti a odlišnosti od ostatních.
- Mají rády podivné filmy, poslouchají bláznivé elektro kapely a úplně nejradši se fotí na své profily. Fotky pak komentují nerozlušitelným jazykem, plným úmyslných chyb v gramatice a záhadných smajlíků.
- Scene girls jsou milé bytosti, se kterými je vždycky sranda – ačkoli je pravda, že u zrcadla s foťákem by mohly trávit méně času.

Kamarádi: emařky, hráčky her na hrdiny

Nepřátelé: fifleny, starší generace

Slang

Rawr – podle scene komunity to znamená miluju tě v dinosauřím jazyce

Supa chow – stav naprosté euforie

Bang bang baby – citoslovce, kterým lze vyplnit jakákoli věta

Hipster

- Hipsteři jsou takoví sběratelé trendů.
- Rádi se od ostatních odlišují tím, že si najdou nějakou okrajovou zálibu a přetvoří ji v osobitou módu.
- Potloukají se často v kavárnách, kde předstírají četbu složité literatury, poslouchají jen skupiny, které neodehrály víc než jeden koncert (protože pak už nejsou dost alternativní) a obráží sekáče pro zvláštní oblečky.
- Aktuálně podporují ekologii, recyklaci a veganství, ale to se může brzy změnit. Být hipsterem je totiž velice nákladná zábava. Hip trendy se v této oblasti mění každou sezonu, a jak známo, není nic horšího než být hipsterem a ještě k tomu out.

Kamarádi: všichni, kdo jsou in
Nepřátelé: všichni, kdo jsou out

Slang

Vintage – něco starého, co je znovu in a je třeba se s tím pochlubit

Vegan – jídelníček jen z rostlinné stravy. Hipsteři ho příliš nedodržují, zato o něm mluví a ukazují se s veganskými slogany na tričku

DIY – zkratka anglického Do It Yourself (udělej si sám). Hipsteři rádi navštěvují nezávislé akce, fotí si je na značkové telefony a věší na Facebook

Geek

- Geekové se většinou zajímají o matematiku, fyziku nebo počítače.
- Jsou velice inteligentní a schopní rozvážného přemýšlení o věcech, které si většina z nás dokáže představit jen jako bezbarvou mlhu.
- Ze všeho nejvíc si cení svých kompů, u kterých se promění v desetiprstou chobotnici.
- Někteří pak rádi vyráží do přírody nebo na horolezeckou stěnu, jiní si zalezou s fantasy knížkou.
- Geekové možná nejsou na první pohled ti nejdrsnější týpci v okolí, ale na nic si nehrají, je s nimi spousta zábavy a vědí spoustu zajímavých věcí.

Kamarádi: grafici, hudebníci a další zalezlíci u písíček

Nepřátelé: sportovci, drsníci, frajírci

Slang

Lamá – z anglického lame (chromý), označuje nezkušeného uživatele počítače, který svými banálními dotazy obtěžuje digitální matadory. Synonymem je slovo noob

Železo – označuje počítač a šířeji jakýkoli hardware

Sosání – stahování dat v množství větším než malém

Gothic

- Gotici se zrodili z pankáčů, které přestal bavit protest proti společnosti a začali se věnovat temným stránkám vlastní duše. Postupně si začali vymýšlet vlastní módu, ve které dominuje černá, kterou kombinují s punkovými a viktoriánskými doplňky.
- Rádi čtou romantickou literaturu o zrůdách, které mají hrubou tvář, ale něžnou duši. Dále sledují hororové filmy a nepohrdnou čímkoli s upířskou tematikou.
- Na povrchu působí chladně a nepřístupně. Ale pokud si je získáte, dozvíte se od nich spoustu zajímavých a hlubokých myšlenek.

Kamarádi: emo, metalisti

Nepřátelé: hipíci a obecně veselí lidé

Slang

Mall-goth – teenageři, kteří se potloukají po obchodních centrech v gotickém oblečení

Romantic Goth – romantici se inspirojí stylem tajemného devatenáctého století, rádi čtou starou poezii a zajímají se o upíry

Baby bat – mladí gotici, kteří teprve začínají experimentovat s tímto stylem a rozkoukávají se, o čem vlastně goth je

Hip Hop

- Hopeři si potrpí na hlasité beaty a ostrá slova.
- Nejčastějším námětem textů je to, že raper je největší král, zatímco všichni ostatní stojí za starou bačkoru.
- Důležitý je též správný styl oblékání. Volný, ležerní, a přitom co nejvymakanější.
- Hopeři bývají příjemná společnost, která si zakládá na dobré náladě a pohodě. Jen si musíte dát pozor, abyste se nezapletli do sprejování po zdech či jiných nelegálních aktivit, kterými si rádi krátí dlouhou chvíli.

Kamarádi: DJ's, graffitáři

Nepřátelé: bigbitáři, učitelé češtiny

Slang

Fella – dobrý kámoš

Props – uznání, které patří vašim fellaz a pár dalším vyvoleným

Diss – z anglického disrespect (neúcta).

Oblíbená forma rapu, ve které co nejdrsněji pohaníte někoho, kdo vám zrovna leze krkem.

PROBLEMATIKA MULTIKULTURY

- *„Multikulturalismus je myšlenkový a politický směr (kulturní ideologie), který zastává stanovisko, že v jednom demokratickém státě mohou společně žít nejen jednotlivci, ale i skupiny s různou kulturou a zdůrazňuje prospěšnost kulturní rozmanitosti pro společnost a stát. (...) Cílem je politicky sjednotit všechny občany bez ohledu na jejich původ, rasu či přesvědčení, a to tak, že si pokud možno zachovají své kulturní odlišnosti.“ (Wikipedia)*

Multikulturalismus

- je myšlenkový a politický proud, který reaguje na situaci vzniklou soužitím několika kultur a který věří, že v jednom státě mohou žít pohromadě jednotlivci a skupiny rozdílné kultury, náboženského vyznání, rasy, s jinými hodnotami, vzájemně si rozumět a učit se od sebe. Říká, že všichni lidé jsou si rovni a každý má právo zachovat si svou kulturu a vyznání. Multikulturalismus zdůrazňuje pozitivní přínos soužití různých skupin pro celou společnost i stát.

Multikulturalita x multikulturalismus

- multikulturalita je společenskou situací, ve které dochází ke koexistenci a vzájemnému ovlivňování více kultur. Většina společností se nacházela vždy v nějakém mezikulturním kontaktu, byť takový kontakt nemusel být vždy bezproblémový nebo dobrovolný
- multikulturalismus je model mezikulturního soužití, který vznikl jako produkt poměrně nedávné doby

1) Multikulturalismus uvnitř podobných kultur

- Tento „multikulturalismus“ probíhá v Evropě (a ve světě celkově) ve větší či menší míře po celou historii naší civilizace. Naše území ve zhruba středu Evropy je přímým důsledkem, kdy se v naší kultuře, umění, stylu a tradicích střetává kultura zemí západní i východní Evropy. Tento střet dal vzniknout naší svébytné kultuře, kterou musíme chránit a dále kultivovat.

2) Multikulturalismus mezi odlišnými kulturami

- Ideologie, prosazující teorii o tom, že kultury, rasy a etnika z celého světa je možné přimět k harmonickému soužití. Tento druh je nejenže propagován současnými politiky a médii, navíc je i preferován a oslavován. Nefunkčnost této ideologie však před nedávnem přiznaly i současné špičky evropské politiky – Merkelová, Cameron a Sarkozy a další. Do dnešní doby je však tato ideologie nucena širokým evropským vrstvám obyvatelstva s nedozírnými následky; výpadky ekonomiky, obrovský nárůst kriminality, úpadek kvality školství a mnoho dalšího.

Komunitaristický multikulturalismus

- základní ideový soubor současného multikulturalismu.
- ospravedlňuje možnost uznání menšinových požadavků k specifickým podmínkám existence, jako je například uznání požadavků na vlastní jazyk, praktikování kulturních zvyků a tradic či omezené formy menšinové samosprávy a to i za podmínek, že některý z těchto požadavků může být do jisté míry v rozporu s liberálními principy společnosti.

Liberální multikulturalismus

- kritizuje komunistaristickou dichotomii práva jednotlivce a práva společnosti
- uznává důležitost těchto komunit právě pro plnohodnotné možnosti sebeurčení konkrétních jednotlivců.
- základním argumentem liberálního multikulturalismu je teze, že ochrana partikulárních kultur je i ochranou svobod jednotlivců, protože ti tyto kultury spoluvytvářejí a jsou s nimi skrze svou identitu provázáni

Limity a hrozby multikultralizmu

- Vykořenění historické kultury (multikulturalismus přináší něco zcela nového, bez návaznosti na minulost) – „násilná implikace“ (vedoucí k nespokojenosti)
- Potlačování původní, dominantní kultury na úkor menšin (abychom neurazili)
- Neslučitelné ideologie (pohledy na svět) v praktických důsledcích (křesťanská kultura x muslimská kultura)
- Diktování „shora“ skrze politickou reprezentaci EU
- Nelze dát všem stejné podmínky, jelikož různé kultury vyjadřují různé podmínky – bezkulturní společnost
- Na papíře funguje, v praxi ne (např. muslimské čtvrti v Německu)
- Ve jménu tolerance a rovnoprávnosti se maže existující kultura

Menšiny a většinová společnost

- Respektovat většinovou společnost (je to ona, kdo umožňuje život v nové zemi, kultuře)
- Svoboda není to, že všichni si mohou dělat, co chtějí – nutnost pravidel, která se osvědčila a lidé je přirozeně přijímají (historický pohled)
- Žít společně znamená vycházet si vstříc, ale má to své hranice, které nelze překročit (ohrožení přirozeně se vyvíjející kultury „historicky ověřené“)
- Opačný extrém – ustupování nové kultuře ve jménu „tolerance“ (omezování svébytné kultury dané země)

Významnější minoritní kultury v ČR

- Vietnamská kultura
- Ukrajinci
- Romové